

قدم صدق: ۱۱
شرح جمله ثبّت لی قَدَمِ صِدْقٍ در
زیارت عاشورا

گریه درمالی: ۱۳
گریه درمانی در آیات و روایات

ویژه نامه
نشریه الکترونیکی صدق

ویژه نامه علمی - تبیینی مباحث اعتقادی، اخلاقی، روانشناسی و سیاسی

نشریه جامعه حوزوی و دانشجویی

نشریه صدق بیان می کند:

نظر اندیشمندان معروف جهان درباره امام حسین (ع): ۴

پرتو سخن (بیانات و نکات)

بسم الله الرحمن الرحيم
«وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا
بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنَا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
مُرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ»
(انعام، ۱۰۸)

اقدام توهین آمیز و موهن نشریه [شارلی هبدو] فرانسوی در انتشار تصویر توهین آمیز به پیامبر مکرم اسلام ص به بهانه آزادی بیان اقدامی خلاف اخلاق انسانیت است، که قلوب مسلمین و پیروان همه ادیان آسمانی را داغدار نمود.

در قرآنی که چندی پیش توسط گروهی افراطی در جنوب سوئد به آتش کشیده شد که اقدامی دیگر از جامعه غرب بر ضد اسلام و ارزش‌های انسانی مسلمان جهان است بیان شده:

(ای مؤمنان) به معبودها و بت‌هایی که به جز خدا می-پرستند، دشنام ندهید تا آنان (بر سر خشم آیند) تجاوزکارانه و جاهلانه خدای را دشنام دهند.

این اقدام مجله فرانسوی موجب جریحه دار شدن احساسات موحدان عالم و اقدامی تحریک آمیز و توهین به مقدسات و ارزش‌های جامعه مسلمانان و موحدان جهان است.

مسلمانان و موحدان عالم هیچ گونه اقدام اهانت بار و توهین آمیز را به ساحت مقدس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و دیگر پیامبران الهی را قابل قبول نمی‌دانند و بشدت محکوم می‌کند.

از دولت جمهوری اسلامی خصوصاً وزارت امور خارجه اکیداً می‌خواهیم که شدیدترین برخورد را نسبت به این عمل اعمال نماید.

ملت های مسلمان جهان بخصوص ایران، حوزویان و دانشگاهیان و همه اقشار جهان اسلام باید انزجار خود را نسبت به این اقدامات اعلام نمایند.

والسلام علیکم و رحمة الله وبرکاته

حامد میرزاخان

۱۵/شهریور/۹۹

فطری: ۴

مؤمنانی که مرتبه‌شان از صحابه بالاتر است

مباحث اعتقادی: ۳

اندیشه اهتمام به دعا بیش از قرآن

پرتو سخن: ۱

توهین به مقدسات مسلمانان

شرح حدیث: ۳

تواضع و فروتنی

نشریه الکترونیکی صدق

صاحب امتیاز:

مرکز تحقیقات علوم اسلامی بیان الصدق

مدیر مسئول:

معاونت پژوهش

آیدی در شبکه‌های اجتماعی:

@Bayanalsidq

شرح جمله ثَبَّتْ لِي قَدَمَ صِدْقٍ در زیارت عاشورا

مقاله

موضوع «قدم صدق» بحث کلیدی و حساسی است و رمز همه ی آرزوها و همه عشق ها و درخواست های ما از خداوند و اهل بیت (علیه السلام) می باشد؛ به همین دلیل، در مورد این فراز زیارت عاشورا توضیحاتی را تقدیم مخاطبان گرامی می کنیم.

«قدم صدق» همان است که در سجده آخر زیارت عاشورا می خوانیم: «اللهم ارزقنی شفاعة الحسین یوم الورد؛ و ثبت لی قدم صدق عندک مع الحسین واصحاب الحسین؛ الذین بذلوا مهجهم دون الحسین (علیه السلام) = خدایا! روزیم کن شفاعت امام حسین ع را در روزی که بر تو وارد می شوم؛ و قدم صدق را نزد خودت برایم تثبیت کن؛ با حسین و اصحاب حسین؛ همان کسانی که خون قلب خود را بذل کردند در کنار حسین ع».

عبارت «قدم صدق» در آخر زیارت عاشورا، دومین بار است که بیان می شود. قبل از این آمده بود: «و اسئله ان یثبت لی قدم صدق = از خدا می خواهم که قدم صدق را برایم تثبیت کند». اما به خاطر اهمیتی که «قدم صدق» دارد، لازم است مقداری در مورد آن توضیح دهیم.

«قدم صدق» آن است که در لحظه ی عمل، فرار نکنی

گاهی انسان سال ها آرزوی شهادت می کند؛ اما لحظه ی شهادت که پیش می آید، فرار می کند.

بنده ی خدایی نقل می کند: من دائماً دعا می کردم «یا لیتی کنت معکم فأفوز فوزاً عظیماً = ای امام حسین! کاش من با شما بودم و به فیض شهادت می رسیدم». می گفت: خیلی این حرف ها را می زدم. یک شب خواب دیدم عاشورا است و امام حسین (علیه السلام) به من گفت: بایست جلو و از من دفاع کن تا من نماز بخوانم. گفت: خیلی سخت بود؛ چون از جلو تیر می زدن. در اینجا هر کسی سعید می شود که بایستد جلوی امام و چندین تیر به او بزنند و او آنقدر مقاومت کند تا سیدالشهداء نماز تمام شود. همه عمار نیستند. او با دل و جان ایستاده بود؛ اما ما تو رودریاستی می ایستیم.

می گفت: حضرت نماز را شروع کرد و دشمنان آمدند و تیر زدند؛ اما ما جا خالی می دادیم و تیرها می خورد به امام حسین ع. بعد از خواب بلند شدم و دیدم بابا این همه سال ما به امام حسین (علیه السلام) دروغ می گفتیم. ما حاضر نیستیم از خود بگذریم. وقت از خودگذشتن که می شود، همه صادق نیستند و «قدم صدق» ندارند.

چند هزار نفر با امام حسین بودند. امام حسین در طول مسیر مدینه تا کربلا، یک لشگر برای خود داشت. ده ها برابر این چیزی که در عاشورا بودند؛ ولی وقتی که حضرت آب پاکی را روی دست همه می ریزند و می فرماید: ما هیچکدام قرار نیست زنده بمانیم؛ اینجا همه کشته می شوند؛

خیلی ها رفتند. یک نفر به امام حسین (علیه السلام) گفت: برای شما چه فرقی می کند من باشم یا بروم؟ اگر کشته شوم، برای شما چه فایده ای دارد؟ خیلی ها آمدند و رفتند.

«قدم صدق» این است که به «هل من ناصر» امروز امام، پاسخ مثبت بدهیم

ما در زیارت عاشورا به امام حسین می گوئیم که می خواهیم با تو باشیم و به مقام تو و درجه ی تو در روز قیامت برسیم. «و اسئله ان یثبت لی عندکم قدم صدق و یبلغنی المقام المحمود = از خدا می خواهم که قدم صدق نزد شما را برایم تثبیت کند؛ و مرا به مقام محمود شما برساند». این خیلی حرف بزرگی است.

همچنین می خوانیم: «ان یجعلنی معکم فی الدنیا و الاخرة = از خدا می خواهم که در دنیا و آخرت با شما باشم» امام حسین می گوید: اگر می خواهید با ما باشید، خودمان به شما گفتیم زیارت عاشورا بخوانید. خودمان گفتیم که از ما بخواهید تا با ما باشید. حالا بسم الله الرحمن الرحیم می خواهی با ما باشی یا نه؟ خودمان برایت کارت دعوت فرستادیم.

آیا واقعاً ما فکر می کنیم امام حسین (علیه السلام) سال ۶۱ هـ. رفته توی بیابان هایی که داشته از مکه به کوفه می آمده و مثلاً رفته سراغ «زبیر» یا «بریر» یا «جعفر جوفی» یا کسان دیگر و بعضی آمدند و بعضی ها نیامدند و حالا همه چیز تمام شده؟ نه؛ امام حسین هنوز هم دارد می رود سراغ افراد. هنوز هم حضرت «هل من ناصر ینصرونی» می گوید. امام حسین ع امروز دارد از زبان امام زمان (علیه السلام) هل من ناصر می گوید. خودش فرموده در هر شبانه روز یکبار «هل من ناصر ینصرونی» می گویم. این یعنی امام حسین سراغ ما هم می آید. اگر کسی نمی آمد که زیارت عاشورا را به دست ما نمی دادند. این که زیارت عاشورا را دادند به دست ما یعنی چه؟ یعنی می گوید بسم الله الرحمن الرحیم؛ بینم می توانی انتقام من را بگیری یا نه؟

وقتی می خوانیم «ان یرزقنی طلب ثارک = از خدا می خواهم روزیم کند که خونخواه تو باشم». یعنی هنوز انتقام خون حضرت گرفته نشده است. وقتش می خوانیم: «ان یرزقنی طلب ثاری»؛ «ان یجعلنی معکم فی الدنیا و الاخرة»؛ «ان یبلغنی المقام المحمود لکم عندالله»؛ «اللهم اجعل محیای محیا محمد و آل محمد و مماتى ممات محمد و آل محمد». ما این حرفها را در زیارت عاشورا با حضرت زدیم. پس امام حسین همین الآن هم دارد در خانه ی تک تک ما می آید. همانطور که امام زمان در خانه تک تک ما می آید.

«و ثبت لی قدم صدق»، خواستنی است. یعنی بگویی خدایا! تو به ما قدرت بده؛ تو به ما این قدرت و همت را بده که صداقت داشته باشیم. حالا این رمزش کجاست؟ رمزش در همین است که در بحث اسماء الله داریم می گوئیم. یعنی تا توحید ما قوی نشود، صدق به سراغ ما نمی آید و صدق در ما شکوفا نمی شود.

منبع: سایت منتظران منجی <https://montazer.ir>

مباحث اعتقادی

چرا شیعه به کتاب‌های دعابیش از قرآن اهتمام می‌ورزد؟

پاسخ: در آموزه‌های دینی، که از ائمه اهل بیت (علیهم السلام) به ما رسیده است، چنین مطلبی که به دعا بیش از تلاوت قرآن باید بها داد، وجود ندارد. قرآن، معجزه جاودان و آخرین حلقه از کتب آسمانی است که پیوسته بر تارک اعصار می‌درخشد و روایات زیادی در تأکید بر قرائت و حفظ و تلاوت آن با صدای خوش رسیده و در این مورد کتاب‌های ویژه‌ای به نگارش درآمده است.

کافی است در این مورد به کتاب «قرآن در روایات اهل بیت (علیهم السلام)» که در ایران و مصر منتشر شده است، مراجعه کنید. مراجعه به این کتاب، عظمت و اهمیت این کتاب آسمانی را نزد پیشوایان به روشنی ثابت می‌کند.

هم اکنون در جمهوری اسلامی ایران، اهتمام فراوانی به حفظ قرآن در میان برادران و خواهران و حتی نونهالان پدید آمده است. تا آنجا که کودکانی در سن ۵ سالگی یا کمی بیشتر، حافظ کل قرآن شده و در مسابقات بین المللی برنده جوایز گشته‌اند و در داخل کشور نیز همه ساله مسابقات بین المللی برگزار می‌شود و با دعوت از داوران بین‌المللی، برگزیدگان رشته‌های حفظ، ترجمه و تفسیر با اعطای جایزه تشویق می‌شوند.

و نیز رسانه‌ای ویژه قرآن تأسیس شده که ۲۴ ساعته، برنامه‌های قرآنی اجرا و پخش می‌کند. توجه ویژه به ادعیه در میان مردم، بیشتر در مورد دعای کمیل و ندبه است که به صورت دسته جمعی در شب‌های جمعه و صبح جمعه خوانده می‌شود و همین سبب شده است این توهّم پیش آید که عنایت به دعابیش از عنایت به قرآن است.

از آنجا که در میان اهل سنت چندین ادعیه بلیغ و رسا و سازنده‌ای کمتر وجود دارد، لذا عنایت آنان به دعا بسیار کم است و همین سبب شده است که عنایت شیعه به دعا چشمگیرتر به نظر آید.

خواندن «دعا» و راز و نیاز با خدا، از والاترین مراتب عبادت و پرستش خدا است که در حق آن گفته شده است: «الدعاء مخ العبادة»: «راز و نیاز با خدا، مغز عبادت است».

سفینه البحار: ۱، ماده دعا. گزیده راهنمای حقیقت، آیت الله سبحانی، ص ۱۱۶.

شرح حدیث

تواضع و فروتنی

مِنَ التَّوَّاضِعِ السَّلَامُ عَلَى كُلِّ مَنْ مَرَّ بِهِ، وَ الْجُلُوسُ دُونَ شَرَفِ الْمَجْلِسِ
سلام کردن به هرکه بر او می‌گذری و نشستن در جای پایین مجلس، از تواضع است. (تحف العقول، ص ۴۸۷)

یکی از نعمتهای الهی، تواضع و فروتنی است. افراد متواضع، محبوبند و متکبران، منفور.

تواضع، نشانه‌هایی دارد؛ یکی هم سلام دادن به دیگران است، هرکه می‌خواهد باشد. بعضی‌ها فقط به دوستان و آشنایان سلام می‌دهند. اما توصیه‌ی دین ما این است که در جامعه اسلامی، هر مسلمان در برخورد با مسلمان دیگر، ابتدا سلام دهد. حضرت محمد صلی الله علیه و آله چنین بود و در سلام دادن به دیگران پیشدستی می‌کرد. هنگام ورود به مجلس، هرجا که جا بود می‌نشست و جای خاصی را برای نشستن خود قرار نداده بود.

(مکارم الاخلاق، ص ۱۴)

و این نیز نشانه‌ی دیگری از تواضع است. رسیدن به این کمال اخلاقی، تمرین می‌خواهد.

باید به مرور و استمرار، هرجا که پای خودبینی و خودخواهی به میان می‌آید، آن «من» را زیر پا گذاشت و غرور خویش را شکست تا فروتنی جزء خلق و خوی انسان گردد و تکبر ریشه کن شود.

هرکه شد خاک نشین، برگ و بری پیدا کرد

سبز شد دانه، چو با خاک، سری پیدا کرد

تصمیم بگیریم بدون تکبر و خودپسندی، به هرکه رسیدیم سلام کنیم. خواهیم دید که کبر و غرور، بتدریج از وجود ما ریشه کن می‌شود و جای آن را تواضع و افتادگی می‌گیرد. آنگاه، هم رحمت الهی شامل حال ما می‌شود، هم محبوبیت مردمی پیدامی‌کنیم.

افتادگی آموز اگر طالب فیضی

هرگز نخورد آب، زمینی که بلند است (پوری‌ای ولی)

منبع: حکمت‌های عسکری، جواد محدثی

گریه درمانی

گریه درمانی

گریه مانند خنده، از نیازهای طبیعی انسان است و ریشه در خلقت و طبیعت بشر دارد. از این رو، خداوند متعال، این دو پدیده را مستقیماً به خود، نسبت می‌دهد: وَ أَنَّهُ هُوَ أَضْحَكُ وَ أَبْكِي. و اوست که می‌خنداند و می‌گریاند. (سوره نجم، آیه ۴۲)

وقتی اندوه به نهایت برسد، انسان دیگر نمی‌تواند گریه کند، چنانکه در حکمت‌های منسوب به امام علی علیه السلام آمده است: إِذَا تَنَاهَى الْعَمَّ انْقَطَعَ الدَّمْعُ، هرگاه غم به اوج رسد، اشک قطع می‌شود. (ابن ابی الحدید، ج ۲۰: ۲۹۵)

بر این اساس، پیش از این که آن اندوه به این مرحله خطرناک برسد، باید با گریه درمانی از شدت آن کاسته گردد. در بعضی از روایات، از بکاء با عنوان تسکین غم و اندوه یاد شده است؛ چنانکه از امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمودند:

مَنْ خَافَ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ وَجَدٍ مُصِيبَةٍ فَلْيُفِضْ مِنْ دُمُوعِهِ، فَإِنَّهُ يَسْكُنُ عَنْهُ. هر کس از غم و اندوه مصیبتی بر جان خویش ترسید، اشک بریزد، همانا که آن تسکین غمش می‌باشد. (ابن بابویه، ج ۱: ۱۸۷)

گریه درمان افسردگی و جلوگیری‌کننده از خودکشی احتمالی است. علاوه بر این، گریه در حد متعارف برای قلب مفید است و انسان بعد از گریه، احساس راحتی و سبکی می‌کند. گویا عقده‌هایش را بیرون می‌ریزد و جریان اشک برای چشم و مغز مفید است؛ زیرا در روایات آمده رطوبت سر، کوری و فلجی می‌آورد؛ به همین جهت سفارش شده کودک از گریه کردن منع نشود و در عین حال اشک‌ریزی باعث تیز هوشی و رشد مغز و تقویت حافظه می‌شود.

گریه به خصوص از ترس خدا، از سنت پیامبران علیهم السلام است که میان آنها بکاء بوده؛ هم چون حضرت آدم علیه السلام و حضرت نوح علیه السلام و حضرت یحیی علیه السلام و حضرت زهرا سلام الله علیها و حضرت زین العابدین علیه السلام و نیز کم‌وبیش باقی پیامبران.

نظر اندیشمندان معروف جهان درباره امام حسین (ع)

بی جهت نیست که اولین ندائی که امام زمان به حسب روایات در زمان ظهور سر می‌دهد این است که می‌فرماید «الا یا اهل العالم ان جدی الحسین طرحوه عرباناً، الا یا اهل العالم ان جدی الحسین سحوقه عدواناً» و این نشان می‌دهد که گویا همه مردم امام حسین (ع) را می‌شناسند که آن حضرت خود را با نام جدشان معرفی می‌کند.

منبع: خبرگزاری برنا / <https://www.borna.news>

در طول تاریخ اندیشمندان بسیاری از ادیان مختلف در مورد قیام عاشورا سخن گفته اند. مثلاً آنتوان بارا پژوهشگر مسیحی اعتقاد دارد امام حسین (ع) فقط متعلق به شیعیان نیست بلکه به تمام جهانیان تعلق دارد و او را با عبارت «حسین، گوهر ادیان» معرفی می‌کند و می‌گوید: «حسین (ع) در قلب من است».

او می‌گوید «اگر حسین از آن ما بود، در هر سرزمینی برای او بیرقی بر می‌افراشتیم مردم را با نام حسین به مسیحیت فرا می‌خواندیم. شما شیعیان و مسلمانان قدر امام حسین را نمی‌دانید!»

توماس کارلایل مورخ و نویسنده اسکاتلندی می‌گوید: «در سراسر تاریخ اسلام، دوران زندگی امام حسین بی‌همتاست. بدون شهادت ایشان اسلام مدتها قبل از بین می‌رفت. امام حسین ناجی اسلام بود و بدلیل شهادت او بود که اسلام این‌چنین بنیان‌استواری یافت که اکنون نابودی اسلام نه تنها غیرممکن است بلکه حتی قابل تصور هم نمی‌باشد!»

وی می‌نویسد: «بهترین درسی که از تراژدی کربلا می‌گیریم این است که حسین و یارانش ایمان استوار به خدا داشتند آنها با عمل خود روشن کردند که تفوق عددی در جایی که حق و باطل روبرو می‌شوند اهمیت ندارد و پیروزی حسین با وجود اقلیتی که داشت باعث شکستی من است.»

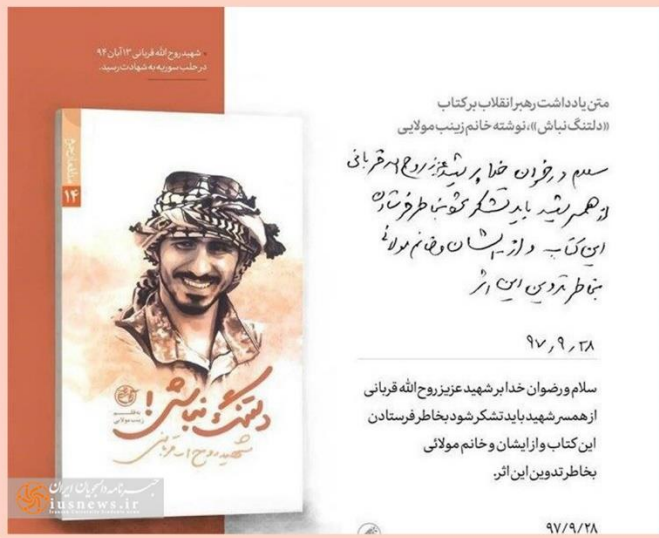
ادوارد براون می‌گوید: «حتی غیرمسلمانان نیز می‌توانند پاک‌ی روحی را که این جنگ اسلامی در تحت لوای آن انجام گرفت را انکار کنند.» واشنگتن ایروینگ مورخ آمریکایی نیز به این عظمت اعتراف کرده و می‌گوید: «در زیر آفتاب سوزان سرزمین خشک و در روی ریگ‌های تفدیده عراق روح حسین فنا ناپذیر است؛ ای پهلوان و ای نمونه شجاعت و ای شهسوار من ایحسین!»

این جملات تنها نمونه کوچکی از جملات و اظهار ارادت اندیشمندان سایر ادیان در مورد واقعه عاشورا بود. جملات و آثار بسیاری در این زمینه می‌توان یافت. مع ذلک این جملات و اظهار ارادت‌ها نشان می‌دهد امام حسین (ع) روح هر انسان آزاده ای را مسخر خویش می‌سازد و پیام او با فطرت انسانی هر کس در این عالم پیوند می‌خورد.

معرفی کتاب

دل‌تنگ نباش!

کتاب «دل‌تنگ نباش!» به قلم زینب مولایی، شرح زندگی روح الله قربانی، شهید مدافع حرم است که با همراهی زینب عبد فروتن همسر شهید قربانی تهیه و تدوین شده است.
 نشر: روایت فتح

متن یادداشت رهبر انقلاب بر کتاب
 «دل‌تنگ نباش»، نوشته خانم زینب مولایی

سهم در فزون خدا بر سینه روح پر حقربانی
 در هم‌ریش بر دست‌ها که گویا طوطی است
 این کتاب در زینب عبد فروتن و خانم مولایی
 به نظر مردی این اثر

۹۷/۹/۲۸

سلام و رضوان خدا بر شهید عزیز روح الله قربانی
 از همسر شهید باید تشکر شود بخاطر فرستادن
 این کتاب و از ایشان و خانم مولایی
 بخاطر تدوین این اثر

۹۷/۹/۲۸

خط رهبری

مؤمنانی که مرتبه‌شان از صحابه بالاتر است

پیغمبر (صلی الله علیه و آله) فرمود آن کسانی که به من ایمان می‌آورند، در حالی که من را ندیده‌اند، از شما افضلند. در دعای سمات می‌خوانید که «وَ آمَنَّا بِهِ وَ لَمْ نَرَهُ صِدْقًا وَ عَدْلًا»؛ (۲) یعنی به پیغمبر ایمان آوردیم - «صِدْقًا وَ عَدْلًا» قید «آمَنَّا» است- در حالی که پیغمبر را ندیده‌ایم. آن کسانی که آن وجود نورانی را ندیده‌اند، آن معجزات را ندیده‌اند، آن تأثیر نفس را ندیده‌اند، آن کسانی آن تجسم توحید، تجسم اخلاق، تجسم فضیلت، تجسم همه‌ی آرزوهایی را که ممکن است به ذهن برترین انسانها برسد - که رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) بود- ندیده‌اند، در عین حال به او ایمان آورده‌اند و وظایف شرعی‌شان را انجام داده‌اند و جهاد در راه خدا هم کرده‌اند، معلوم است که از شما افضلند؛ درست است؛ مقتضای عقل و قاعده هم همین است. (درس خارج فقه ۱۳۹۸/۱۰/۰۱)